

Protocol comarcal de comunicació del dol i situacions d'extrema gravetat

En casos de violències
masclistes i LGTBI-fòbiques

Protocol comarcal de comunicació del dol i situacions d'extrema gravetat

Edició

Disseny gràfic

ADD · comunicA!

Consell Comarcal del Vallès Occidental

📍 Carretera N150 Km.15 - 08227 Terrassa

☎ 93 727 35 34

📷 @consell_comarcal_valles_occ

🐦 @consellvallesoc

🌐 www.consellvallesoccidental.cat

Editat el setembre de 2025

El Consell Comarcal del Vallès Occidental prohibeix la reproducció i distribució parcial o total de continguts d'aquest document sense especificar-ne la font d'informació.

ÍNDEX

Introducció	4
Definició de conceptes clau	5
Consideracions prèvies en casos de feminicidi	8
1. Actuacions a desenvolupar per part de l'Ajuntament	
En el propi municipi	10
En un altre municipi de la comarca	13
Àmbit autonòmic / estatal	15
2. Actuacions a desenvolupar per part del Consell Comarcal del Vallès Occidental	
En un municipi del Vallès Occidental	17
Àmbit autonòmic / estatal	19

Acció bàsica

Acció optativa

Protocol comarcal de comunicació del dol i situacions d'extrema gravetat

En casos de violències masclistes i LGTBI-fòbiques

Aquest protocol de comunicació del dol en casos de violències masclistes i LGTBI-fòbiques sorgeix arran del grup de treball impulsat pel Consell Comarcal del Vallès Occidental amb els diversos municipis de la comarca. Conscients de la importància d'abordar de manera efectiva les violències masclistes, i emmarcat en les disposicions legals establertes per la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva entre dones i homes, i la Llei 17/2020, del 22 de desembre, que modifica la Llei 5/2008, posant l'èmfasi en els drets de les dones per erradicar la violència masclista. En l'àmbit LGTBI, la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia així com la Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI són els marcs normatius que desenvolupen i garanteixen els drets del col·lectiu LGTBI en el territori català.

Aquests dos marcs legals són una manifestació del compromís de la nostra societat per protegir i empoderar les dones i les persones LGTBI+, garantint el seu dret fonamental a viure una vida lliure de violència i discriminació. A més, reconeixen la necessitat d'eliminar les estructures socials i els estereotips culturals que perpetuen les

violències masclistes i LGTBI-fòbiques. En conseqüència, aquest protocol no només es centra en el dolor i el dol que envolta els femicidis i altres assassinats vinculats, sinó que també busca sensibilitzar la societat, honorar les víctimes i promoure un canvi fonamental en la nostra societat.

Mitjançant aquesta guia, es pretén proporcionar un marc d'actuació que ens permeti abordar de manera eficaç els casos de violències masclistes i LGTBI-fòbiques d'extrema gravetat, reconeixent l'abast de la violència de gènere i prenent mesures per posar fi a aquesta realitat.

Aquest protocol es divideix en tres apartats segons la casuística del cas: separa les actuacions del municipi segons si succeeix al mateix municipi, en un municipi de la comarca, i indica les accions que es compromet a dur a terme el Consell Comarcal. També contempla una acció de rebuig institucional en casos autonòmics o estatals. Les accions es divideixen en quatre apartats: declaracions oficials i accions en el ple municipal, símbols a l'ajuntament, accions amb la comunitat i accions amb els mitjans de comunicació i les xarxes socials. Així mateix, es consideren dues tipologies d'accions, bàsiques i optatives, i es fa una proposta de l'àrea responsable de cada acció i de la calendarització.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES CLAU

VIOLÈNCIES MASCLISTES

L'any 1993, l'Assemblea General de les Nacions Unides adoptava la declaració per l'eliminació de la violència cap a les dones. Aquesta declaració recollia que la **violència contra les dones** és “un obstacle per l'assoliment de la igualtat” i una “manifestació de les relacions històriques desiguals entre homes i dones”. Definia la violència com “tot acte de violència masclista que resulta, o pugui resultar, en dany físic, sexual o psicològic per les dones, així com les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen en la vida pública o privada.”

A Catalunya, el Parlament va aprovar la Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a erradicar la violència masclista, que la defineix com “violació dels drets humans a través de la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels ho-

mes sobre les dones”. Aquesta llei descriu diverses formes de violència cap a les dones, com la física, la psicològica, la sexual, l'obstètrica, l'econòmica, la digital, la de segon ordre i la vicària. A més, explica els àmbits on aquesta violència es manifesta com són el de la parella, el familiar, el laboral, el social o comunitari (que inclou els feminicidis, l'assetjament sexual i les agressions per raó de gènere entre d'altres), l'àmbit digital, l'institucional, de la vida política i l'esfera pública de les dones, l'educatiu i, finalment, la violència en qualsevol altre àmbit que puguin lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

Donada la multiplicitat de violències que es donen, aquest protocol utilitza el terme **“violències masclistes”** per referir-se a tot tipus de violència que pateixen les dones pel fet de ser-ho.

En el marc d'aquest protocol, són claus els següents conceptes:

VIOLÈNCIA VICÀRIA

La **violència vicària o violència per substitució** és un terme encunyat per la psicòloga especialista en violències Sonia Vaccaro. La violència vicària té com a objectiu fer mal a les mares a través dels seus fills i filles. El pare exerceix violència contra els menors, fins i tot causant-los la mort. L'objectiu és el control i el domini sobre la dona, que causa uns danys gravíssims a aquesta i als seus fills.

Malgrat que es tracti d'una violència desplaçada, perquè el que es pretén atacar és la mare, el cert és que es tracta també d'un crim contra la infància. Així doncs, la víctima principal continua sent qui rep l'impacte directe de la violència i el contracop d'aquest està destinat a les mares.

LGTBI-FÒBIA

El terme **LGTBI-fòbia** recull l'ús estès per referir-se a la discriminació, la violència o la incitació a la violència contra les persones per raó de la seva orientació del desig, identitat de gènere o expressió de gènere, tal com recull la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

La Llei 4/2023, del 28 febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI, la defineix com "tota actitud, conducta o discurs de rebuig, repudi, prejudici, discriminació o intolerància vers les persones LGTBI pel fet de ser-ho, o ser percebudes com a tals". Per tant, l'LGTBI-fòbia engloba tot tipus de discriminació o violència que es deriven del no compliment de les normes del sistema sexe/gènere.

VIOLENCIES SEXUALS

Segons la Llei 10/2022 de garantia integral de la llibertat sexual, les **agressions sexuals** es defineixen com a qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona sense el seu consentiment. Només s'entendrà que hi ha consentiment quan s'hagi manifestat lliurement mitjançant actes que, en atenció a les circumstàncies del cas, expressin de manera clara la voluntat de la persona. A aquest efecte, es consideren en tot cas agressió sexual els actes de contingut sexual que es realitzin emprant violència, intimidació o abús d'una situació de superioritat o de vulnerabilitat de la víctima, així com els que s'executin sobre persones que es trobin privades de sentit o de la situació mental del qual s'abusés i els que es realitzin quan la víctima tingui anul·lada per qualsevol causa la seva voluntat.

Les agressions sexuals són una violació greu de la integritat personal i dels drets humans d'una persona. És important comprendre que qualsevol acte sexual sense el consentiment clar i voluntari de totes les parts involucrades és considerat una agressió sexual. El consentiment ha de ser donat lliurement, sense cap mena de pressió, i pot ser retirat en qualsevol moment. Les agressions sexuals poden tenir repercussions emocionals, psicològiques i físiques en les víctimes.

FEMINICIDI

El **feminicidi o femicidi** és un tipus d'homicidi intencional amb motivació per raons de gènere que pot desencadenar-se pels estereotips en els rols de gènere, per discriminació cap a les dones i les nenes, per desequilibris en les relacions de poder entre homes i dones, o per l'existència de normes socials perjudicials. Segons l'ONU, les dones i les nenes tenen majors possibilitats de morir a mans d'aquells amb qui tenen vincles més estrets. De fet, de mitjana cada hora moren més de cinc dones o nenes a mans d'un membre de la seva pròpia família.

A més, els feminicidis són un problema a escala universal del qual probablement no se'n sap la magnitud real. En molts casos, només els homicidis per raons de gènere a mans de la parella o d'un membre de la família compten com a feminicidis. No obstant, els feminicidis també poden estar vinculats a la violació o violència sexual per part de persones desconegudes per la víctima, a pràctiques perjudicials com la mutilació genital femenina, o poden ocórrer a conseqüència de crims d'odi vinculats a l'orientació sexual o a la identitat de gènere. Els conflictes armats, el tràfic de persones i altres formes de crims organitzats també poden estar vinculats a feminicidis.

CONSIDERACIONS PRÈVIES EN CASOS DE FEMINICIDI

La comunicació en casos de feminicidi permet mostrar el condol i/o rebuig al fet succeït, així com el suport a la família i a l'entorn. Cal tenir en compte el Protocol d'actuació davant dels feminicidis de la Generalitat de Catalunya que distingeix entre la comunicació inicial segons la naturalesa del cas.

COMUNICACIÓ INICIAL

Si el cas està confirmat com a feminicidi, es fa una **comunicació inicial** i el seguiment posterior amb la nota de condemna i altra informació que es consideri pertinent compartir.

Si el cas no està confirmat, es fa la **comunicació inicial** per mostrar el condol, condemnar els actes violents de forma genèrica i difondre la xarxa d'atenció i recuperació integral a les dones, infants i adolescents que pateixen violència masclista, així com promoure bones pràctiques periodístiques.

ACTE DE REBUIG I/O CONDOL

Amb la confirmació dels fets, i en funció de les diverses necessitats, es durà a terme un acte de rebuig i condol. Generalment, l'acte consta d'un minut de silenci, però cada municipi organitza la proposta que resulta més coherent.

Tot i això, els temps respecte de la convocatòria varien en funció de cada una de les situacions. Pot ser que la població reclami un acte de rebuig en poc espai de temps, degut a l'impacte que han produït els fets. Però també pot ser, per exemple, que sigui necessari esperar que tota la família hagi pogut rebre bé la informació. En general, però, sol ser al cap de les primeres 24-36 hores de la confirmació dels fets. L'acte de rebuig se sol convocar, conjuntament amb el decret dels dies de dol, per part de la Junta de Portaveus, i és liderat per l'alcalde o alcaldessa.

1. Actuacions a desenvolupar per part de l'Ajuntament

QUAN ELS FETS SUCCEIXEN EN EL PROPI MUNICIPI

Sempre que sigui possible es contactarà amb la família de la víctima per informar-la de la realització d'aquestes actuacions. En el cas que la família no hi estigui d'acord, no es farà esment del nom de la víctima.

1. DECLARACIONS OFICIALS I ACCIONS EN EL PLE MUNICIPAL

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Declaració oficial de 3 dies de dol durant els quals es suspenen tots els actes oficials i la programació municipal.	Bàsica	Alcaldia (Decret de Dol)	Inicial
Lectura del Manifest de condemna i rebuig durant el minut de silenci. Per garantir la màxima inclusió, la lectura ha de comptar amb la traducció en llengua de signes, si és possible.	Bàsica	Alcaldia, Igualtat i Comunicació	1r dia
Minut de silenci davant l'Ajuntament.	Bàsica	Alcaldia, Igualtat i Comunicació	1r dia lectiu, 12 h
Convocatòria d'una Junta de Portaveus Extraordinària , on es farà una lectura de la declaració institucional de rebuig, un minut de silenci i es llegiran tots els noms de les dones assassinades per violència masclista durant l'any. * Si no fos possible la convocatòria d'una Junta de Portaveus Extraordinària, es farà en el ple municipal més proper a la data del feminicidi.	Bàsica	Alcaldia i Igualtat	Dies posteriors

2. SÍMBOLS A L'AJUNTAMENT

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Es penjarà una pancarta al balcó de l'Ajuntament, o allà on l'Ajuntament tingui establert . Aquesta pancarta comptarà amb un missatge de condemna i rebuig de la violència masclista i un crespó negre.	Bàsica	Alcaldia, Igualtat i Comunicació	Durant els 3 dies de dol
Onejaran a mig pal les banderes de la façana de l'Ajuntament.	Bàsica	Alcaldia	Durant els 3 dies de dol
En cas que es compti amb la infraestructura necessària, s'il·luminarà de color lila la façana de l'Ajuntament . S'il·luminarà la pancarta/crespó (o alternativa).	Optativa	Alcaldia i Comunicació	Durant els 3 dies de dol

3. ACCIONS AMB LA COMUNITAT

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Convocar una concentració de rebuig davant les seus institucionals el dia que es conegui la notícia.	Bàsica	Alcaldia i Comunicació	1r dia, 19 h
Es realitzaran accions de rebuig , que es decidiran amb les entitats actives al municipi (entitats de dones i altres).	Bàsica	Acció Comunitària	Dies posteriors
S'instal·larà un punt lila durant el minut de silenci o concentració, per informar i sensibilitzar sobre violències masclistes.	Optativa	Igualtat	Dies posteriors
La comissió de coeducació proposarà als instituts que realitzin accions de condemna en cas de femicidis (a concretar a cada un dels centres).	Optativa	Educació i Joventut	Dies posteriors
Sol·licitar a les associacions de comerciants i patronals que se sumin al minut de silenci i facilitin la participació del seu personal, concentrant-se a l'entrada de comerços, oficines, despatxos, fàbriques o altres instal·lacions.	Optativa	Empresa, Comerç i Comunicació	Dies posteriors
Es repartiran cartells de condemna i rebuig als comerços de la ciutat i es proposarà que els penguin.	Optativa	Empresa, Comerç i Comunicació	Dies posteriors
Es facilitarà un baner amb el crespó a entitats, comerços i equipaments i es proposarà que en facin difusió als seus webs i xarxes socials.	Optativa	Empresa, Comerç i Comunicació	Dies posteriors

4. ACCIONS AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I LES XARXES SOCIALS

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
La declaració institucional de rebuig es difondrà pels canals oficials de l'Ajuntament: les xarxes socials i la pàgina web .	Bàsica	Comunicació	Inicial
A les xarxes socials es farà una publicació de condemna i rebuig al feminicidi, etiquetant els municipis perquè puguin compartir-ho als seus perfils. Es poden utilitzar els hastags #niunamés #[nom municipi]diuprou #elvallèssenseviolències .	Bàsica	Comunicació	Inicial
Es redactarà i s'enviarà als mitjans de comunicació una nota de premsa de condol , on s'explicarà i es condemnarà el fet.	Bàsica	Comunicació	Inicial
Es farà difusió de les eines per abordar la violència masclista (serveis on es pot acudir, SIAD, policia) a través del web i les xarxes socials.	Bàsica	Igualtat i Comunicació	Dies posteriors
Instal·lar als autobusos locals les banderes amb un crespó negre.	Optativa	Comunicació	Dies posteriors
Els mitjans de comunicació municipals comunicaran el cas i faran difusió de les convocatòries de rebuig per xarxes socials, ràdio i/o correu electrònic.	Optativa	Comunicació	Dies posteriors

QUAN ELS FETS SUCCEIXEN EN UN ALTRE MUNICIPI DE LA COMARCA

1. DECLARACIONS OFICIALS I ACCIONS EN EL PLE MUNICIPAL

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Minut de silenci davant l'Ajuntament.	Bàsica	Alcaldia, Igualtat i Comunicació	1r dia lectiu, 12 h
En el ple municipal més proper a la data del femicidi es farà una lectura de la declaració institucional de rebuig , un minut de silenci i es llegiran tots els noms de les dones assassinades per violència masclista durant l'any.	Bàsica	Alcaldia, Igualtat i Comunicació	Inicial

2. SÍMBOLS A L'AJUNTAMENT

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Es penjarà una pancarta al balcó de l'Ajuntament, o allà on l'Ajuntament tingui establert . Aquesta pancarta comptarà amb un missatge de condemna i rebuig de la violència masclista i un crespó negre.	Bàsica	Alcaldia, Igualtat i Comunicació	Durant els 3 dies de dol
Onejaran a mig pal les banderes de la façana de l'Ajuntament.	Optativa	Alcaldia	Durant els 3 dies de dol
En cas que es compti amb la infraestructura necessària, s'il·luminarà de color lila la façana de l'Ajuntament . S'il·luminarà la pancarta/crespó (o alternativa).	Optativa	Alcaldia i Comunicació	Durant els 3 dies de dol

3. ACCIONS AMB LA COMUNITAT

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Convocar una concentració de rebuig davant les seus institucionals el dia que es conegui la notícia.	Bàsica	Alcaldia i Comunicació	Dies posteriors
Es repartiran cartells de condemna i rebuig a tots els comerços de la ciutat i es proposarà que els penguin.	Optativa	Comunicació i Igualtat	Dies posteriors
Es facilitarà un baner amb el crespó a entitats, comerços i equipaments i es proposarà que en facin difusió als seus webs i xxss.	Optativa	Comunicació i Igualtat	Dies posteriors

4. ACCIONS AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I LES XARXES SOCIALS

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
La declaració institucional de rebuig es difondrà pels canals oficials de l'Ajuntament: les xarxes socials i la pàgina web .	Bàsica	Comunicació i Igualtat	Inicial
A les xarxes socials també es poden utilitzar els hastags #niunamés #[nom municipi]diuprou #elvallèssenseviolències a totes les publicacions en relació al feminicidi, acompanyats d'una imatge de condemna i rebuig.	Bàsica	Comunicació i Igualtat	Inicial
Es redactarà i s'enviarà als mitjans de comunicació una nota de premsa de condol , on s'explicarà i es condemnarà el fet.	Optativa	Comunicació	Inicial
Es farà difusió de les eines per abordar la violència masclista (serveis on es pot acudir, SIAD, policia) a través del web i les xarxes socials.	Optativa	Comunicació	Dies posteriors

QUAN ELS FETS SUCCEEIXEN EN L'ÀMBIT AUTONÒMIC/ESTATAL

4. ACCIONS AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I LES XARXES SOCIALS

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL

La **declaració institucional de rebuig** es difondrà pels canals oficials de l'Ajuntament: les **xarxes socials** i la **pàgina web**.

TIPOLOGIA ÀREA RESPONSABLE CALENDARI

Bàsica

Comunicació
i Igualtat

Inicial

2. Actuacions a desenvolupar per part del Consell Comarcal del Vallès Occidental

QUAN ELS FETS SUCCEIXEN EN UN MUNICIPI DEL VALLÈS OCCIDENTAL

1. DECLARACIONS OFICIALS I ACCIONS EN EL PLE COMARCAL

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Minut de silenci davant l'edifici del Consell Comarcal.	Bàsica	Presidència i Comunicació	Inicial
En el Ple més proper a la data del feminicidi, es farà una lectura de la declaració institucional de rebuig , un minut de silenci i es llegiran tots els noms de les dones assassinades per violència masclista durant l'any.	Bàsica	Presidència	Dies posteriors
Lectura del manifest de condemna i rebuig durant el minut de silenci. Per garantir la màxima inclusió, amb adaptació a la diversitat de persones presents.	Bàsica	Presidència i Igualtat	Inicial

2. SÍMBOLS AL CONSELL COMARCAL

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Es penjarà una pancarta al balcó del Consell Comarcal . Aquesta pancarta comptarà amb un missatge de condemna i rebuig de la violència masclista i un crespó negre.	Bàsica	Presidència i Igualtat	Durant els 3 dies de dol
Onejaran a mig pal les banderes de la façana de l'Ajuntament.	Bàsica	Presidència	Inicial
S'il·luminarà de color lila la façana / pancarta del Consell Comarcal.	Optativa	Comunicació	Dies posteriors

3. ACCIONS AMB LA COMUNITAT

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL	TIPOLOGIA	ÀREA RESPONSABLE	CALENDARI
Es donarà suport a les accions que impulsi cada ajuntament.	Bàsica	Comunicació i Igualtat	Dies posteriors

4. ACCIONS AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I LES XARXES SOCIALS

Si el cas està confirmat, piulada inicial

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL

La **declaració institucional de rebuig** es difondrà pels canals oficials del Consell Comarcal: les **xarxes socials** i la **pàgina web**.

TIPOLOGIA ÀREA RESPONSABLE CALENDARI

Bàsica

Comunicació

Inicial

A les xarxes socials també es poden utilitzar els hastags **#niunamés** **#[nom municipi]diuprou** **#elvallèssenseviolències** a totes les publicacions en relació al feminicidi, acompanyats d'una imatge de condemna i rebuig

Bàsica

Comunicació

Inicial

Es redactarà i s'enviarà als mitjans de comunicació una **nota de premsa de condol**, on s'explicarà i es condemnarà el fet.

Bàsica

Comunicació

Inicial

Es comunicaran les **convocatòries dels actes programats** pel municipi afectat.

Bàsica

Comunicació

Dies posteriors

Es farà **difusió de les eines** per abordar la violència masclista (serveis on es pot acudir, SIAD, policia) a través del web i les xarxes socials.

Bàsica

Igualtat i Comunicació

Dies posteriors

Es sol·licitarà als mitjans de comunicació comarcals que publiquin a la portada dels diaris en paper i digitals el **crespó negre amb missatge**, i seguir recomanacions de comunicació del cas.

Bàsica

Comunicació

Inicial

QUAN ELS FETS SUCCEEIXEN EN L'ÀMBIT AUTONÒMIC/ESTATAL

4. ACCIONS AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I LES XARXES SOCIALS

ACCIONS DE REBUIG INSTITUCIONAL

La **declaració institucional de rebuig** es difondrà pels canals oficials del Consell Comarcal: les **xarxes socials** i la **pàgina web**.

TIPOLOGIA

Bàsica

ÀREA RESPONSABLE

Igualtat i Comunicació

CALENDARI

Inicial

#elvallèssenseviolències

**CONSELL COMARCAL
DEL VALLÈS OCCIDENTAL**

<https://www.consellvallesoccidental.cat/>